

kommunalbestyrelsen om at udstede påbud eller forbud over for institutionen. Klager over embedslægerens virksomhed kan indbringes for sundhedsstyrelsen og indenrigsministeriet. Embedslægetilsynet er således et uafhængigt tilsyn, omfattende en del af institutionsforholdene.

Når man vurderer, om der er tilstrækkelig retssikkerhed for de ældre på institutionerne, kan det godtgøres, at objektivt konstaterbare forhold, som f.eks. om maden er ernæringsmæssig rigtigt sammensat, krav til køkkenindretning, bygningsmæssige forskrifter, brandsikring, personalenormering, medicinopbevaring, medicinordination m.v., i dag kontrolleres af forskellige myndigheder, og at det næppe giver alvorlige tilsynsproblemer. Anderledes forholder det sig med det mere ubestemmelige i det daglige arbejde, som f.eks. om omsorgen ydes med den fornødne kvalitet og respekt for beboernes værdighed, om deres selvbestemmelse respekteres, om de får de ydelser, de har behov for, og lignende.

Der bør derfor indføres en pligt for kommunerne til på hver institution at oprette et råd med en bred sammensætning. Dette institutionsråd skal have tillagt en kompetence til at behandle klager over disse mere ubestemmelige ting. Klagerne videregives herefter til socialudvalget, der træffer afgørelse i sagen. Denne struktur vil give beboerne en god retsbeskyttelse. Socialudvalgets afgørelse skal herefter kunne indbringes for amsankenævnet. Amsankenævnet skal endvidere have mulighed for at kunne tage sager op af egen drift, hvis nævnet for eksempel gennem dagspressen erfarer om forhold, der ligger inden for det her beskrevne. Ved oprettelse af dette råd og indførelse af en klageadgang bliver de ældres retsbeskyttelse på institutionerne styrket, ligesom den omstændighed, at amsankenævnet af egen drift kan gribe ind, betyder, at nævnet gennem sine undersøgelser hurtigt kan få rensset personalet for mistanke, hvis der gennem dagspressen videregives urigtige oplysninger om forholdene på et bestemt plejehjem.

Ankenævnet er i forvejen den lokale uafhængige klageinstans inden for det sociale område. Der oprettes således ikke et nyt klageorgan – ankenævnet får blot udvidet sin kompetence.

ad punkt 4. Lomme pengebegrebet

Efter de gældende regler inddrages pensionen fra førstkommande 1. efter den måned, hvor man

er indlagt på institutionen. Herefter udbetales der et beløb til personlige fornødenheder, kaldet lomme penge.

Fra pensionistorganisationerne er det ofte fremført, at det opleves som ydmygende og unødvendigt umyndiggørende, at pensionen inddrages og man får udbetalt penge til personlige fornødenheder. Pensionistorganisationerne ønsker, at man bevarer sin pension og får mulighed for at betale for opholdet.

Dette princip er rigtigt, men man må være opmærksom på, at de nuværende institutioner er beregnet til, at beboerne får samtlige ydelser, institutionen kan levere, således at valgfriheden er begrænset. Den yderste konsekvens af afskaffelse af lomme pengene og udbetaling af pensionen er, at der er valgfrihed, om man ønsker f.eks. institutions mad, eller man ønsker at købe det fra en nærliggende restaurant. I det omfang den enkelte institution kan tilpasse sig beboernes ønsker, må man tilstræbe, at der gives beboerne størst mulig valgfrihed for de ydelser, der tilbydes på institutionen, og at man herefter betaler særskilt for ydelserne. I den forbindelse skal man i hver institution udarbejde en husorden, der er bindende for beboerne, således at man ved indflytning er klar over, hvor stor en grad af valgfrihed der er vedrørende de enkelte ydelser fra institutionen. Beboere, der er ude af stand til selv at afgøre, om de ønsker institutionens tilbud eller tilbud udefra, eller beboere, der ikke ønsker udbetalt pensionen, bør fortsat kunne modtage beløbet til personlige fornødenheder.

Forslaget om at ophæve lomme pengebegrebet skal ses i sammenhæng med ønsket om at ændre de forskellige refusionsregler vedrørende ældreboliger, således at der i lovgivningen ikke gøres forskel mellem de forskellige boformer. Gennem en husorden på den enkelte institution reguleres forholdet mellem beboerne og institutionen, således at f.eks. et plejehjem med såkaldte »tunge plejehjemspatienter« kan give alle ydelser til sine beboere, medens et »let« plejehjem kan give en højere grad af valgfrihed for sine beboere, ligesom der vil blive tale om, at overgangen fra pensionistbolig til beskyttet bolig og kollektivbolig bliver mindre udtalt.

Det er ikke uden praktiske problemer at ophæve lomme pengebegrebet, og forslagsstillerne er indstillet på, at man gennem en række forsøg landet over får lejlighed til at vurdere, hvorledes en ophævelse mest hensigtsmæssigt gennemføres.